

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:1378

av Cecilia Magnusson och Ellen Juntti (M)

Rättvisare momsvillkor för kultur- och friluftssektorn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av momssatserna inom kultur- och friluftssektorn.

Motivering

Att ge likartade förutsättningar och goda konkurrensvillkor mellan olika delar av samhället och över hela landet är en viktig uppgift för politiken. Här visas på tre exempel där olika momssatser ställer upp hinder, orättvisor upplevs och konkurrensförutsättningarna blir olika.

Dansband

Varje månad beger sig hundratusentals människor ut för att dansa. Istället för att gå på gym, springa eller delta i pass hos Friskis och Svettis är veckans dans motionspasset. Ur ett folkhälsoperspektiv är detta naturligtvis viktigt. Det finns också andra aspekter som är positiva. För många pensionärer är veckans dans höjdpunkten. De kommer ut och får träffa andra människor och risken för isolering minskas.

Länge har man talat om att kultur påverkar hälsan positivt. Flera studier visar att dans har en positiv verkan på kroppen, både fysiskt och psykiskt. När man dansar tränar man både muskelstyrka, balans, koordination och rörlighet. Under dansen utsöndras kroppens eget morfin, endorfiner, som också kallas för ”må-bra-hormoner”. Endorfiner är stressreducerande och har en smärtstillande effekt. Även oxytocin frigörs i kroppen vid dans. Oxytocin är ett hormon som lindrar smärta och är bra för läkningsprocesser, stress och blodtryck.

Bengt Starrin, verksam vid Karlstads universitet, är professor i socialt arbete och forskar om välfärd, utsatthet och folkhälsa. Hans forskning innefattar emotioner och emotionell energi, ekonomisk stress samt emotioner som skam, stolthet och lycka. I en undersökning som Bengt Starrin gjort bland personer som dansar regelbundet, framgår det att de som dansar mår bättre än de som inte dansar.

Många kommer aldrig att besöka vare sig Operan eller Dramaten, men de flesta av oss har någon relation till en dansbana. För många är dans viktig för att skapa livskvalitet och harmoni. Dansen kan bidra till att människor orkar med ett i övrigt stressigt och arbetsamt vardagsliv.

SOM-institutet, som är en opartisk undersökningsorganisation vid Göteborgs universitet, ställde 2008 frågan om och hur ofta man dansat under det senaste året i den nationella SOM-undersökningen om kulturvanor och livsstil i Sverige. Totalt besvarades frågan av 1 635 personer. 42 procent av de svarande i åldern 15–85 år uppgav att de dansat minst en gång under året, 19 procent att de dansat minst någon gång i kvartalet och 11 procent minst en gång per månad. Översatt till hela befolkningen skulle dessa siffror innebära att 3,2 miljoner svenskar varit ute och dansat under året samt att 845 000 dansat minst en gång i månaden.

Den årliga Dansbandsveckan i Malung är ett fenomen i sitt slag. Festivalen som sedan starten år 1987 har växt tio gånger om och nu lockar över 50 000 besökare fyller en enormt stor funktion för jobben och för näringslivet på orten. Dansbandsnäringen är en viktig del av Malungs varumärke.

De siffror som finns att tillgå, säger en del om Dansbandsveckans betydelse för Malung. 10 miljoner kronor i merförsäljning till ortens näringsidkare, ökad sysselsättning med 20 årsarbeten, 1 miljon kronor i ökade skatteintäkter till Malungs kommun, ca 50 000 gästnätter och 25 miljoner kronor i omsättning till bygden var resultatet för år 2010. För Malung är värdet mycket konkret då 15 av Malungs lokala handlare skulle få lägga ner sin verksamhet om Dansbandsveckan inte fanns.

Varje vecka åker ett hundratal dansband ut på vägarna, och mil efter mil kör de till olika spelningar. De brinner för sin musik och för att möta sin publik, och de är en

förutsättning för att dansarna ska kunna dansa till levande musik. Dansband har blivit en del av den svenska folksjälen och är också en näringsgren.

Dansbandsmusiker är slitvargar, och danstillställningar skapar även många andra arbetstillfällen som man inte tänker på. Det skapas arbeten inom produktionsbolag, skivbolag, reklamföretag, musikaffärer som säljer eller hyr ut instrument, arrangörer, garderobspersonal, revisorer, klädskapare, bussföretag med flera.

Det finns dock orosmoln på himlen vad det gäller de svenska dansbandens överlevnad. Ett sådant orosmoln är den så kallade dansbandsmomsen. En orättvis moms som drabbar de svenska dansbanden och de som dansar.

Enligt gällande lagstiftning är det i dag olika momssatser beroende på om man spelar musik för sittande eller dansande publik. En sittande publik betalar 6 procent i moms på entrébiljetten, medan dansande publik betalar 25 procent. Det innebär att om man vill se dansbandet The Playtones spela på ett konserthus betalar man 6 procent moms, men om man går ut för att dansa till samma orkester med samma repertoar så får man helt plötsligt betala 25 procent moms.

Skillnaden är att på det ena stället sitter du ner och lyssnar på The Playtones, och då räknas det som kultur. På det andra stället dansar du till The Playtones, och då räknas det plötsligt inte som kultur. Trots att det är samma band och samma repertoar. Man skulle kunna säga att det straffar sig när man vill dansa till musiken. Samtidigt pågår det i dag en samhällsdebatt om att vi i Sverige blir allt mer överviktiga och behöver både se över våra kostvanor och röra oss mer. Varför ska man då straffas om man föredrar att röra på sig genom att dansa, hellre än att sitta stilla på en konsert?

Många menar att dansbandsmomsen är 25 procent för att det räknas som en kommersiell verksamhet. Ett dåligt och ihåligt argument som faller platt i samma stund som det framkommer att biljettpriset till konserten med Bruce Springsteen också har 6 procent moms. Frågan man också kan ställa sig är varför Bruce Springsteen räknas som kultur medan de svenska dansbanden inte gör det?

Flera personer har berättat att konsekvensen med att de måste betala 25 istället för 6 procent moms blir att de dansar färre gånger. Många vittnar om att de skulle gå ut och dansa oftare om priset vore lägre. Detta i sig skulle minska sårbarheten i branschen.

Prisskillnaden betyder kanske inte så mycket för dem som dansar sällan, men många dansar flera gånger i veckan och för dem gör priset skillnad.

Skattesatsen 6 procent gäller för tillträde till konserter, cirkus, biograf, teater, opera- eller balettföreställningar eller andra jämförbara föreställningar. Med jämförbara föreställningar avses t.ex. trolleri, revy-, operett- eller musikal-föreställningar. Undantag är skattesatsen 25 procent på danstillställningar och restaurangunderhållning.

Detta är svårt att förstå och acceptera. Om man sänker momsen till 6 procent även för dansande publik skulle det främja folkhälsan och skapa fler arbeten.

E-böcker och digitala tidningar/tidskrifter

Momsen på e-böcker, e-tidningar och e-tidsskrifter är 25 % jämfört med 6 % moms på pappersböcker. Denna skillnad bör undanröjas när läsandet övergår mer i digital form.

Läsandet har varit en av den avgående alliansregeringens stora prioriteringar, främst bland barn och unga. Vi kan nu se att läsandet bland unga pojkar vänder upp, vilket är positivt efter ett par år av en sjunkande lästrend.

Sveriges litterära konstnärer är vida kända runtom i världen. Både barnboksförfattare som Astrid Lindgren och deckarförfattare som Stieg Larsson och Kepler. Läsandet är inte bara ett nöje utan definitivt en viktig del för kunskapsutvecklingen som gör det möjligt att aktivt kunna delta i samhällslivet.

Antalet e-boktitlar ökar konstant, men rent försäljningsmässigt utgör det fortfarande en liten del av förlagens intäkter, enligt Sveriges Förläggarförening (SVF). Trots att försäljningsintäkterna har fördubblats mellan 2012 och 2013, står dessa intäkter för bara 2 procent av förlagens intäkter. Trots att de utgör 28 procent av förlagens titlar.

Totalt sett minskade bokförsäljningen i Sverige med 1 procent förra året. Ett ljus i tunneln är att bokhandlarnas intäkter ökade igen under 2013. Vi vill mena att sänkningen av bokmomsen till 6 procent är av godo. Då fler efterfrågar böcker i andra former, som ljudböcker, eller digitala i sina läsplattor, är det viktigt att momsregelverket följer efter, så inte litteraturen påverkas negativt för att den utnyttjar de möjligheter som följer av samhällets digitalisering.

Friluftslivet

Momsen på biljetten till ett friluftsmuseum är 6 % jämfört med en guidad naturvandring som beskattas med 25 % moms. Denna skillnad bör undanröjas.

Den svenska friluftsnäringen kopplar direkt och indirekt till våra stora och övergripande frågor om jobb, tillväxt, skatt och infrastruktur. Det är en omistlig del av de kulturella och kreativa näringarna som omsätter runt 5 procent av vår BNP och vars andel fortsätter att växa.

Förutsättningar för friluftssektorn bör underlättas då den huvudsakligen finns på landsbygden. En sådan självklar förutsättning är momssatserna. Vid besök på ett friluftsmuseum tas 6 procent ut i moms, men när man väljer att uppleva det som museet erbjuder, i form av en guidad tur ute i själva naturen tas 25 procent ut i moms.

Skillnaden är att på det ena stället går du på ett museum om svensk friluftssektor, då räknas det som kultur. På det andra stället går du på en guidad naturvandring, då räknas det plötsligt inte som kultur, trots att det är samma syfte.

Ekoturismen och friluftslivet i sin helhet bjuder inte bara på en stor variation av olika naturupplevelser, den lär också oss människor värdet av naturen och vikten av att vi vårdar och tar ansvar för den för kommande generationer. Allemansrätten är en av våra främsta rättigheter, men inrymmer också en rad skyldigheter, något som dessa företag har en god förmåga att upplysa sina besökare om.

Om ambitionen att främja de kulturella och kreativa näringarna, samt att fördubbla turismen i Sverige till 2020, bör friluftsturismen garanteras bättre villkor. Guidade turer är enligt friluftsnäringen efterfrågat av både svenska och utländska turister som upplever vårt avlånga land.

Slutsats

Med anledning av ovanstående anser vi att om man harmoniserar momsen för hela kultur- och friluftssektorn, skulle vara bra för folkhälsan och skapa fler arbeten, speciellt utanför storstäderna. Därför föreslår vi att en översyn av de olika mervärdesskattesatserna inom kultursektorn bör göras.

Cecilia Magnusson (M)

Ellen Juntti (M)